



**TE-106**

May-2013

**B.Ed. (Sem.-II)**

**Accountancy : B-511**

**Time : 3 Hours]**

**[Max. Marks : 70**

- સૂચના : (1) બધા (પાંચેય) પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.  
(2) વિકલ્પો આંતરિક છે.  
(3) જમણી બાજુ દર્શાવેલ સંખ્યા પ્રશ્નોનાં પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.  
(4) બિનજરૂરી લાંબુ લખાણ ક્ષતિ ગણાશે.

1. (a) નીચે આપેલ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 750 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : **10**

(1) માંગ્યા મુજબ હિસાબી ગુણોત્તરોની ગણતરી કરો :

- (i) રિલાયન્સ લિમિટેડના વેપારખાતામાં વેચેલ માલની પડતર ₹ 11,70,000 આપેલી છે. વેચાણ ₹ 15,00,000 આપેલું છે. શરૂઆતના સ્ટોકની અને આખર સ્ટોકની કિંમત અનુક્રમે ₹ 1,50,000 અને ₹ 3,60,000 છે; તો કાચા નફાનો ગુણોત્તર શોધો.
- (ii) વિમલ લિમિટેડના ચોપડે રોકડ વેચાણ ₹ 12,00,000 અને ઉધાર વેચાણ પણ ₹ 12,00,000 આપેલ છે. રોકડ વેચાણ પર કાચા નફાનું ધોરણ 10% છે, જ્યારે ઉધાર વેચાણ પર કાચો નફો ₹ 2,80,000 કરેલો છે. જો શરૂઆતનો સ્ટોક ₹ 4,00,000 અને આખર સ્ટોક ₹ 6,00,000 હોય તો સ્ટોકનો ગુણોત્તર શોધો.
- (iii) મયુર લિમિટેડના ચોપડે દેવાદારો ₹ 3,00,000 અને લેણીહૂંડી ₹ 60,000 દર્શાવેલી છે. કુલ વેચાણ ₹ 24,09,000 છે. રોકડ વેચાણ અને ઉધાર વેચાણનું પ્રમાણ 1 : 10 છે. તો દેવાદારનો ગુણોત્તર ગણો.
- (iv) મફતલાલ લિમિટેડના ચોપડે લેણદારો ₹ 47,000 અને દેવીહૂંડી ₹ 13,000 દર્શાવેલી છે. રોકડ ખરીદી ₹ 1,35,000 અને ઉધાર ખરીદી ₹ 3,65,000 છે. લેણદારોનો ગુણોત્તર ગણો.

(v) રેમન્ડ કંપનીના ચોપડે પાકા સરવૈયાની કેટલીક બાકીઓ નીચે આપવામાં આવેલી છે :

ઈકિવટી શેરમૂડી ₹ 10,00,000, અનામત અને વધારો ₹ 1,20,000, કાયમી મિલકતો ₹ 13,60,000, ચાલુ મિલકતો ₹ 4,40,000 અને અવાસ્તવિક મિલકતો ₹ 40,000.

માલિકી ગુણોત્તર શોધો.

(2) હૂંડી એટલે શું ? હૂંડીની મુદત, પાકતી તારીખ અને છૂટના દિવસો ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. વેપારી હૂંડી અને સગવડી હૂંડી વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.

(b) નીચે આપેલ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 125 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 4

(1) શ્રી રંગ ઈન્ડસ્ટ્રીઝે તા. 01-4-2010 ના રોજ એક યંત્ર ₹ 1,06,000 માં ખરીદ્યું. યંત્રની ગોઠવણીનો ખર્ચ ₹ 14,000 થયો. તા. 01-04-2011 ના રોજ બીજું યંત્ર ₹ 56,000 માં ખરીદ્યું; જેનો ગોઠવણી ખર્ચ ₹ 4,000 થયો. પ્રથમ યંત્ર તા. 31-03-2013 ના રોજ યંત્રની ચોપડે કિંમત પર 20% નફા સાથે વેચી દેવામાં આવ્યું. કંપની દર વર્ષે 10% લેખે ઘટતી જતી બાકીની પદ્ધતિ પ્રમાણે ઘસારો ગણે છે.

ઉપરની વિગતોના આધારે તા. 31-03-2013 સુધીનું યંત્ર ખાતું તૈયાર કરો.

(2) હિસાબી ગુણોત્તરનું મહત્વ સમજાવો.

(3) ગણેશ અને મહેશ 8 : 7ના પ્રમાણમાં નફો-નુકસાન વહેંચતા ભાગીદારો છે. તેમણે સુરેશને નફામાં  $\frac{1}{7}$  ભાગ આપવાની શરતે ભાગીદારીમાં પ્રવેશ આપ્યો. પેઢીની પાઘડીનું કુલ મૂલ્ય ₹ 84,000 નક્કી થયું. સુરેશ પોતાના હિસ્સાની પાઘડી પેટેની રકમ રોકડમાં લાવ્યો, જેમાંથી જૂના ભાગીદારો અડધી રકમ ધંધામાં રાખી, બાકીની રકમ ઉપાડી ગયા. પેઢીના ચોપડે જરૂરી આમનોંધો લખો.

2. (a) નીચે આપેલ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના આશરે 100 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 6

(1) 'નામા શિક્ષણમાં છૂટા પાઠ આયોજન કરતાં, એકમ આયોજન વધુ અસરકારક છે.' કેવી રીતે ?

(2) નામાનાં મૂળતત્ત્વો વિષયનો અર્થશાસ્ત્ર વિષય સાથેનો અનુબંધ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

(3) નામા વિષયક શિક્ષક માટે એકમ આયોજનનું મહત્વ જણાવો.

(b) નીચે આપેલ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 500 શબ્દોમાં આપો : 8

- (1) અનુબંધ એટલે શું ? અનુબંધના પ્રકારો ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
- (2) એકમ આયોજન એટલે શું ? તેનાં સોપાનો વર્ણવો.

3. (a) નીચે આપેલ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં આપો : 10

- (1) જૂથ-ચર્ચા પદ્ધતિના લાભ જણાવો. નામા વિષય શિક્ષણમાં જૂથ-ચર્ચા પદ્ધતિનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરશો તે કોઈ એકમનું ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
- (2) નામાનાં મૂળતત્ત્વો વિષયના શિક્ષકની શૈક્ષણિક લાયકાત, તાલીમ અને વ્યાવસાયિક સજ્જતા વિશે ચર્ચા કરો.

(b) નીચે આપેલ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં આપો : 4

- (1) અસરકારક નામાનાં શિક્ષણ માટે નામાનાં મૂળતત્ત્વોનાં અલગ ખંડની જરૂરિયાત અને મહત્ત્વ સમજાવો.
- (2) નામા મંડળની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
- (3) પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિના સોપાનો જણાવો.

4. (a) નીચે આપેલ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં આશરે 100 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 6

- (1) નામાનાં મૂળતત્ત્વોનાં પ્રશ્નપત્રની બ્લ્યૂપ્રિન્ટ તૈયાર કરતી વખતે કઈ-કઈ કાળજી લેશો ?
- (2) ધોરણ-11ના નામા વિષયના કોઈપણ એક એકમ માટે ત્રણ પ્રકારની અનાત્મલક્ષી કસોટીઓની રચના કરો.
- (3) નામાનાં મૂળતત્ત્વોનાં પાઠ્યપુસ્તકનું શિક્ષક તેમજ વિદ્યાર્થીઓ માટે શું મહત્ત્વ છે ?

(b) નીચે આપેલ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે 500 શબ્દોમાં ઉત્તર આપો : 8

- (1) નામાનાં આદર્શ પાઠ્યપુસ્તકનાં લક્ષણો જણાવો. ધોરણ-11ના નામાનાં મૂળતત્ત્વો પાઠ્યપુસ્તકનાં ગુણ-દોષોની ચર્ચા કરો.
- (2) બ્લ્યૂ પ્રિન્ટનું મહત્ત્વ જણાવો. નામાનાં મૂળતત્ત્વોના કોઈપણ એકમ પર 25 ગુણની બ્લ્યૂ પ્રિન્ટ તૈયાર કરો.

5. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો :

- (1) કઈ પદ્ધતિમાં મિલકતનો ઘસારો દર વર્ષે મિલકતની શરૂની બાકી પર ગણવામાં આવે છે ?
- (2) હૂંડીના મુખ્ય પ્રકારો જણાવો.
- (3) નવા ભાગીદારના પ્રવેશને લીધે ઉદ્ભવતા બે પ્રશ્નો જણાવો.
- (4) હિસાબી ગુણોત્તરનો અર્થ જણાવો.
- (5) એકમ પાઠ આયોજન કેટલા તાસનું હોવું જોઈએ ?
- (6) નામાનાં મૂળતત્વોનો રોજિંદા જીવન પ્રવૃત્તિઓ સાથેનો અનુબંધ માટેનાં બે ઉદાહરણો આપો.
- (7) અનુબંધથી શા ફાયદા થાય છે ? (કોઈપણ બે મુદ્દા)
- (8) જૂથ-ચર્ચા પદ્ધતિ એટલે શું ?
- (9) પ્રોજેક્ટ-પદ્ધતિની બે મર્યાદાઓ જણાવો.
- (10) નામાનાં શિક્ષણમાં ઉપયોગી કોઈપણ બે સંદર્ભ પુસ્તકો જણાવો.
- (11) શિક્ષણનું અડધું શૈક્ષણિક ઉપકરણ કોને ગણવામાં આવે છે ?
- (12) આદર્શ પ્રશ્નપત્રનાં બે લક્ષણો જણાવો.
- (13) આદર્શ પાઠ્યપુસ્તકની સાઈઝ જણાવો.
- (14) ત્રિ-પરિમાણદર્શક કોઠો એટલે શું ?

---

**TE-106**

**May-2013**

**B.Ed. (Sem.-II)**

**Accountancy : B-511**

**Time : 3 Hours]**

**[Max. Marks : 70**

- Instructions :** (1) All five questions are compulsory.  
(2) Options are internal.  
(3) Figures to the right side indicates full marks.  
(4) Unduly lengthy answer will be considered discredit.

1. (a) Answer any **one** from the following questions. Answer should be about **750** words : **10**

(1) Calculate ratios as asked :

(i) Cost of goods sold as per trading account of Reliance Ltd. is ₹ 11,70,000. Sales are ₹ 15,00,000. Opening stock and Closing stock were ₹ 1,50,000 and ₹ 3,60,000 respectively. Calculate Gross Profit Ratio.

(ii) Information about Vimal Ltd. shows cash sales ₹ 12,00,000, credit sales ₹ 12,00,000, rate of gross profit on cash sales 10%, gross profit on credit sales ₹ 2,80,000.

If opening stock is ₹ 4,00,000 and closing stock is ₹ 6,00,000, calculate stock turnover.

(iii) Books of Mayur Ltd. shows debtors of ₹ 3,00,000 and bills receivable of ₹ 60,000. Total sales is ₹ 24,09,000. Proportion of cash sales and credit sales is 1 : 10. Calculate Debtors Ratio.

(iv) Creditors are ₹ 47,000 and bills payable are ₹ 13,000 as per book of Mafatlal Ltd. Cash purchase and credit purchase amounted to ₹ 1,35,000 and ₹ 3,65,000 respectively. Calculate creditors ratio.

- (v) Following balances are taken from Balance Sheet of Raymond company.

Equity share capital ₹ 10,00,000, Reserves and surplus ₹ 1,20,000, Fixed assets ₹ 13,60,000, Current Assets ₹ 4,40,000 and Fictitious assets ₹ 40,000.

Calculate Proprietary Ratio.

- (2) What is a bill ? Explain period of a bill, maturity date and days of grace with an example. Clarify the difference between Trade Bills and Accommodation Bills.

- (b) Answer any **one** from the following questions. Answer should be in about **125** words : 4

- (1) Shri Rang Industries purchased a machine on 01-4-2010 for ₹ 1,06,000. Installation expenses amounted to ₹ 14,000. It purchased another machine on 01-04-2011 for ₹ 56,000 for which installation expenses amounted to ₹ 4,000. The first machine was sold off on 31-03-2013 at 20% profit on its book value. The company provides depreciation at 10% per annum by reducing balance method. Prepare Machinery Account upto 31-03-2013.

- (2) Explain the importance of Accounting Ratio.

- (3) Ganesh and Mahesh are partners sharing profit and loss in the ratio of 8 : 7.

They admitted Suresh with condition to give  $\frac{1}{7}$ th share in profit. The goodwill of the firm is valued at ₹ 84,000. Suresh brought his own share of goodwill in cash out of which half the amount is withdrawn and half the amount is retained by the partners in the business.

Pass Goodwill related necessary Journal Entries in the books of firm.

2. (a) Answer any **two** from the following questions. Answer should be about **100** words : 6

- (1) 'Unit planning is more effective than stray lesson plan in the teaching of accountancy'. How ?
- (2) Explain the correlation of accountancy with Economics with illustration.
- (3) State the importance of unit planning for a teacher of the subject of accountancy.

- (b) Answer any **one** from the following questions. Answer should be about **500** words : **8**
- (1) What is meant by correlation ? Explain the different types of correlation with illustration.
  - (2) What is Unit Planning ? Explain its steps.
3. (a) Answer any **one** from the following questions. Answer should be about **750** words : **10**
- (1) Mention the merits of Group-Discussion method. Explain with illustration, how will you apply the Group-Discussion method in accountancy.
  - (2) Discuss about the educational qualification, training and vocational competency of a teacher of Accountancy.
- (b) Answer any **one** from the following questions. Answer should be about **125** words : **4**
- (1) Explain the need and importance of a separate accountancy room for effective teaching of accountancy.
  - (2) Give different activities done by Accountancy Club.
  - (3) Mention the steps of Project Method.
4. (a) Answer any **two** from the following questions. Answer should be about **100** words : **6**
- (1) What things will you keep in mind while preparing the blue-print of the question paper of elements of accountancy ?
  - (2) Prepare different three types of objective type test for any unit from Std. 11 of Elements of Accountancy.
  - (3) What is importance of the text-book of Elements of Accountancy for teacher and pupils ?
- (b) Answer any **one** from the following questions. Answer should be about **500** words : **8**
- (1) State the characteristics of an ideal text-book of Elements of Accountancy. Discuss the merits and demerits of the current text-book of Elements of Accountancy for Std. XI.
  - (2) State the importance of Blue-Print. Prepare a Blue-Print of 25 marks on any unit of Elements of Accountancy.

5. Answer the following questions in short :

14

- (1) In which method, depreciation is calculated on the opening balance of an asset every year ?
  - (2) Mention the main types of bills.
  - (3) Mention two various issues arising on the admission of a new partner.
  - (4) Define Accounting Ratio.
  - (5) How many periods should be in unit lesson plan ?
  - (6) Mention any two illustrations for correlation of accountancy with the daily life activities.
  - (7) State the advantages of correlation. (any two points)
  - (8) Define Group-Discussion method.
  - (9) State two limitations of Project method.
  - (10) Mention any two reference books which are useful in teaching of Accountancy.
  - (11) Which is considered as a half educational tool in Education ?
  - (12) Mention two characteristics of an ideal question paper.
  - (13) Mention the size of an ideal text-book.
  - (14) What is Blue Print ?
-